

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaromíra Klepše a soudců JUDr. Ing. Viery Horčicové a JUDr. Vladimíra Gabriela Navrátila ve věci

žalobkyně: J. H., t. č. ve VTOS Věznice Valdice,
nám. Míru 55, 507 11 Valdice
zastoupený JUDr. Hanou Desenskou, advokátkou
se sídlem Fortuna 40, 506 11 Jičín

proti

žalované: Česká advokátní komora
sídlem Národní 16
110 00 Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 6. 2024, č. j. 10.01-000170/24-0010

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 3. 6. 2024, č. j. 10.01-000170/24-0010 **se z r u š u j e** a věc **se** žalované **v r a c í** k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná **je p o v i n n a** zaplatit žalobci jako náhradu nákladů řízení částku 27 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám ustanovené advokátky JUDr. Hany Desenské.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

- III. Ustanovené advokátce žalobce JUDr. Haně Desenské **se přiznává** na odměně a náhradě hotových výdajů za zastupování žalobce částka ve výši **6.800 Kč**, která jí bude z účtu Městského soudu v Praze vyplacena ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku. Odměnu a náhradu hotových výdajů za zastupování žalobce hradí stát.

Odůvodnění:

I. Předmět sporu

1. Žalovaná rozhodnutím ze dne 3. 6. 2024, pod č. j. 10.01-000170/24-0010 neurčila žalobci k jeho žádosti dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen „*zákon o advokacii*“) advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby. Na základě posouzení případu žalobce totiž žalovaná dospěla k závěru, že se z jeho strany jedná o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva ve smyslu § 18c odst. 5 věty třetí zákona o advokacii, protože žalobce nemohl splnit podmínky, s nimiž by zákon spojoval vznik práva na určení advokáta k poskytnutí právní služby.

II. Žaloba a vyjádření žalované

2. Žalobce ve své žalobě a v jejím doplnění uvedl, že s napadeným rozhodnutím žalované ze dne 3. 6. 2024, č. j. 10.01-00170/24-0010, nesouhlasí, neboť v jeho případě došlo k porušení práva na spravedlivý proces. Žalobkyní přednesená argumentace o zjevně bezdůvodném uplatňování nebo bránění práva dle § 18c odst. 5 zákona o advokacii, jehož se měl žalobce svou žádostí dopustit, dle názoru žalobce neodpovídá okolnostem jeho případu. Ústavní stížností, jíž žalobce zamýšlel směřovat proti rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové – Pardubice, č. j. 27 Co 314/2023-572, se chtěl domoci ochrany v rámci soudního řízení ve věci zrušení pěstounské péče jeho nezletilé dcery. Žalobce je názoru, že jak druhostupňový, tak prvostupňový soud – Okresní soud v Ústí nad Orlicí, nedostatečně projednaly danou věc a zcela ignorovaly důkazy navrhované žalobcem. Již při jednání prvostupňového soudu žalobce navrhoval důkazní prostředky k prokázání svých tvrzení, zejm. navrhoval výslechy svědků; soud však jeho návrhy na doplnění dokazování neprovedl, a ani v odůvodnění rozhodnutí se s touto skutečností nijak nevypořádal. Jelikož Krajský soud v Hradci Králové – Pardubice rozhodnutí soudu v odvolacím řízení potvrdil, došlo v tomto ohledu dle názoru žalobce k porušení článku 36 Listiny základních práv a svobod.
3. Žalobce uvedl, že podáním ústavní stížnosti chtěl zajistit především spravedlnost pro svou nezletilou dceru, neboť je přesvědčen, že osvojitelé, kteří ji mají v péči, pouze zneužívají sociálního systému k pobírání příspěvků na nezletilou, a nejde jim tudíž primárně o zájmy nezletilé. Oba osvojitelé jsou navíc již v pokročilém věku, v důsledku čehož nejsou dle názoru žalobce schopni poskytnout kvalitní péči nezletilé. Žalobce zároveň vyjádřil, že osvojitelé jsou v úzkém kontaktu s orgány sociálně-právní ochrany dětí a dětským psychologem, kteří přitom zcela ignorují nedostatky v péči o nezletilou a zatajují před orgány činnými v trestním řízení nekalé jednání osvojitelů. K tomuto žalobce dodal, že jeho nezletilá dcera byla ze strany matky zneužívána k prostituci, a to již v útlém věku, z čehož měla matka finančně profitovat. Matkou nezletilé, která dle žalobce sama provozuje prostituci, byl ve chvíli, kdy začal podnikat právní kroky ve prospěch nezletilé, dle jeho slov křivě obviněn z pedofilie, za což byl i pravomocně odsouzen.
4. Žalobce je přesvědčen, že v průběhu jak prvostupňového, tak druhostupňového řízení byl zkrácen na svých základních ústavních právech, neboť se oba soudy nijak nevypořádaly

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

s návrhy žalobce a provedly pouze jednostranné dokazování ve věci. Tím došlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces, proti kterému se bránil ústavní stížností, k jejímuž podání žalovanou o určení advokáta svou žádostí ze dne 28. 2. 2024 žádal. Žalobce se domnívá, že o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva, jak je předestřeno § 18c odst. 5 zákona o advokacii, se v mezích jím učiněných právních kroků nejedná, a tedy i závěry žalované ohledně vyřízení jeho žádosti byly nesprávné.

5. Žalovaná ve vyjádření k žalobě poukázala na rozhodnutí žalované ze dne 3. 6. 2024, jímž žalovaná žalobci jako žadateli v jeho žádosti nevyhověla, neboť jeho žádost posoudila jako zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva. Za účelem bližšího rozebrání své úvahy žalovaná odkázala v tomto směru na obsah tohoto rozhodnutí. Zde potom žalovaná zejména zdůraznila, že žalobce jako žadatel zaměňuje institut ústavní stížnosti s řádným oprávněným prostředkem proti rozhodnutí, k čemuž odkázala na náleží Ústavního soudu ze dne 30. 10. 2003, sp. zn. III ÚS 282/03.
6. V jeho mezích Ústavní soud vyjádřil, že Ústavní soud není oprávněn zasahovat do jurisdikční činnosti obecných soudů, není vrcholem jejich soustavy, a nemůže tudíž přezkoumávat jejich rozhodnutí, pokud postupují ve shodě s hlavou pátou Listiny základních práv a svobod a pokud postup obecných soudů nevybočil v konkrétním případě v ústavních mezích, a tím nebyla porušena stěžovatelova základní práva a svobody. Žalobkyně k tomuto dodala, že jelikož je Ústavní soud soudním orgánem sloužícím k ochraně ústavnosti, je třeba posuzovat žalobcovu stížnost jako zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva, a proto nesplnil podmínky § 18c odst. 5 věty třetí zákona o advokacii.
7. V rovině dalších souvislostí zmínila žalovaná ve svém vyjádření usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 6. 2024, sp. zn. III. ÚS 1005/24, kterým Ústavní soud žalobcem podanou stížnost, pro níž poptával určení advokáta ze strany žalované, odmítl pro jím neodstraněné vady. Žalovaná ve vyjádření uvedla celý text rozhodnutí, včetně jeho odůvodnění, přičemž je dle žalované z jeho obsahu zřejmé, že kromě nedostatku v právním zastoupení trpělo podání (stížnost) i dalšími vadami – nedodání kopie rozhodnutí o posledním prostředku, který zákon k ochraně práva poskytuje, stejně jako nejspíš chybějícími náležitostmi návrhu dle zákona č. 182/1993 Sb.
8. Žalovaná jako doplnění poznamenala, že žalobce se patrně domnívá, že se řízení u správního soudu nebude týkat pouze rozhodnutí žalované, nýbrž i dřívějšího opatrovnického řízení. Přes nesprávnost této domněnky žalovaná považovala za důležité zmínit, že z veřejně dostupných informací na portálu Ministerstva spravedlnosti justice.cz zjistila následující skutečnosti. Řízení o zrušení pěstounské péče, tedy věc, ohledně níž žalobce zamýšlel podat předmětnou ústavní stížnost, je u Okresního soudu v Ústí nad Orlicí vedena pod tzv. senátní věcí 9PaNc 205/2023. Nápad věci je evidován ke dni 1. 11. 2023, přičemž soud v jejím rámci vydal usnesení o zastavení řízení dne 3. 11. 2023, tj. za dva dny. Z důvodu uvedeného je žalovaná přesvědčena, že soud v takto krátkém časovém úseku nemohl rozhodnout jinak než z procesních důvodů, a tudíž že žádné dokazování ve věci neprováděl. Ze shodných příčin se jí zdá i námitka žalobce, ve které vyjádřil, že oba soudy zcela ignorovaly jeho návrhy na dokazování, buď jako důsledek záměny různých opatrovnických řízení žalobcem, či že jde z jeho strany o zjevně účelové tvrzení. Žalovaná rovněž upozornila, že opatrovnické řízení pro stejný předmět řízení bylo vedeno tímž soudem pod senátní věcí 9PaNc 194/2022, kdy je právní moc rozhodnutí uvedena k dni 7. 11. 2023. Žalované se tak celá situace jeví jako případ, kdy došlo k podání nového návrhu na zahájení řízení ve věci, ohledně které však dosud neskončilo dříve zahájené soudní řízení. Tato skutečnost dle žalované potvrzuje,

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

že žádost žalobce o určení advokáta pro řízení o ústavní stížnosti byla zjevně bezdůvodným uplatněním práva, neboť měla směřovat proti rozhodnutí, které bylo ovšem vydáno jako důsledek existence překážky litispendence.

9. Žalobce na vyjádření žalované neučinil žádnou repliku.

III. Posouzení věci Městským soudem v Praze

10. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen „s. ř. s.“), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti, a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
11. Soud ve věci rozhodl bez jednání, neboť v projednávané věci jsou k tomu splněny podmínky podle § 76 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s. Jednání ve věci, původně nařízené na 19. 12. 2024, by na tomto závěru nemohlo již nic změnit, soud jej proto vzhledem k uvedenému procesnímu vyústění zrušil. Soud přitom vycházel z obsahu předloženého správního spisu, kterým se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS). Žalobcem navrhovaný výslech své osoby soud neprovedl, neboť jej shledal nadbytečným – pro rozhodnutí ve věci je rozhodný obsah správního spisu a v něm založených podkladů. Na tom by výslech žalobce nic nemohl změnit.
12. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce požádal dne 28. 2. 2024 žalovanou o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní pomoci. Přípisem ze dne 13. 3. 2024, č. j. 10.32-000113/24-0002, zaslala žalovaná žalobci informace k určování advokátů k poskytnutí právních služeb a právní porady a formulář žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby dle § 18c zákona o advokacii. Dne 19. 3. 2024 zaslal žalobce žalované řádnou žádost na formuláři stanoveném vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 120/2018 Sb., o stanovení formulářů žádosti o určení advokáta. Příslušnou žádostí žalobce požádal o určení advokáta k zastoupení v řízení před Ústavním soudem ve věci ústavní stížnosti, sp. zn. III. ÚS 1005/24, ve věcu řízení před obecnými soudy o zrušení pěstounské péče. V části III. formuláře žalobce k popisu věci, v níž o určení advokáta žádá, uvedl následující: *„Zúčastněné soudy v porušení článku 37 odst. 2, článku 40 odst. 3 Listiny, dále porušení práva na spravedlivý proces článku 6 odst. 1 Úmluvy, mně odňaly – upřely všechny mé návrhy na dokazování v porušení článku 4 odst. 4, v článku 36, 38 odst. 2 Listiny.“*
13. Žalovaná dne 3. 4. 2024, pod č. j. 10.01-000170/24-0004, žalobce vyzvala k doplnění své žádosti ve smyslu konkretizace rozhodnutí, které je předmětem ústavní stížnosti, včetně označení soudu, čísla jednacího a data doručení (příp. zaslat kopii napadeného rozhodnutí). Současně s touto výzvou žalovaná upozornila žalobce na propadnou dvouměsíční lhůtu k podání ústavní stížnosti, která počala běžet ode dne doručení rozhodnutí o posledním rozhodnutí ve věci. S přihlédnutím k tomuto žalobci doporučila, aby ústavní stížnost neprodleně podal sám, a to i bez zastoupení advokátem, přičemž právní zastoupení bude moci doložit k případné výzvě Ústavního soudu ve lhůtě mu k tomu určené.
14. Na toto žalobce reagoval přípisem ze dne 7. 4. 2024, v němž zaslal slovní doplnění žádosti o určení advokáta dle § 18c zákona o advokacii. Žalobce označil soudní rozhodnutí, proti němuž hodlal podat ústavní stížnost (rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové –

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

pobočka v Pardubicích, č. j. 27 Co 314/2023 – 572 o odvolání proti usnesení Okresního soudu v Ústí nad Orlicí ze dne 3. 11. 2023, č. j. 13P60/2019 - 561), označení soudu a procesních stran, předmětu řízení, výrok rozhodnutí a datum jeho doručení. Dále žalobce rozvedl důvody, jež ho vedly k jeho záměru brojit proti uvedenému rozhodnutí podáním ústavní stížnosti. Uvedl, že důvod spatřuje v odepření práva na spravedlivý proces ze strany soudů. Podle žalobce jak prvostupňový, tak druhostupňový soud ignorovaly jeho důkazy předložené a navrhané žalobcem jakožto otcem nezletilé, o jejíž pěstounskou péči v řízení šlo, ani soud neakceptoval návrhy žalobce na zrušení pěstounské péče pro vysoký důchodový věk obou pěstounů a dlouhodobé úmyslné porušování pěstounských povinností. Dle žalobce soudy uvěřily nepravdivým tvrzením pěstounů i matky, které ve spolupráci s úřady a dětským psychologem uváděly ohledně zajištění výchovy nezletilé v pěstounské péči. Žalobce upozornil na nestandardnost v předání nezletilé do pěstounské péče, která byla dle jeho tvrzení dlouhodobě připravována, a pro tyto účely také měly být podnikány kroky v rámci trestního stíhání obou rodičů nezletilé. Od té doby je nezletilá bez kontaktu se svou biologickou rodinou. Závěrem žalobce uvedl, že se nachází ve výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody, je nemajetný a bez finančních příjmů a nemá právní zastoupení v dané věci.

15. Žalovaná dne 3. 6. 2024, pod č. j. 10.01-000170/24-0010, vydala žalobou napadené rozhodnutí.
16. Zákon o advokacii stanovuje pro určení advokáta k poskytnutí právní služby několik podmínek, které musí být splněny kumulativně.
17. V první řadě zásadní podmínky vyplývají z § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Podle tohoto ustanovení tedy ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí
 - a) právní porady podle § 18a nebo
 - b) právní služby podle § 18c.
18. Podle ustanovení § 18c odst. 4 zákona o advokacii platí, že *„k žádosti o určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně musí žadatel přiložit doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Podrobnosti náležitostí žádosti a způsob prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele v případě žádosti o poskytnutí právní služby bezplatně, jakož i rozsah údajů, které je žadatel povinen Komoře sdělit, stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.“*
19. Předmětem sporu v projednávané věci je posouzení otázky, zda žalobce jako žadatel o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby dle § 18c odst. 5 zákona o advokacii, splnil podmínky uvedeného ustanovení. Podle ustanovení § 18c odst. 5 téhož zákona platí, že *„Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně žadateli, jehož příjmové a majetkové poměry to odůvodňují. Komora určí advokáta k poskytnutí právní služby žadateli, který osvědčil splnění zákonných podmínek, bez zbytečného odkladu. Komora žádosti nevyhoví, jestliže jde o zneužití práva nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva.“*
20. Žalovaná se podle § 18c odst. 5 zákona o advokacii v první řadě posuzuje příjmové a majetkové poměry žadatele a zkoumá, jestli jejich výše odůvodňuje bezplatnost právní

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

služby. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí ze dne 3. 6. 2024 nijak neplyne, že by tato podmínka nebyla ze strany žalobce v rámci předmětného řízení splněna. Žádná ze žalobních stran ostatně tuto skutečnost ani neoznačila jako spornou.

21. Žalovaná své závěry ohledně žádosti žalobce opřela výhradně o nesplnění podmínky z věty třetí, totiž že se žadatel svým postupem dopouští zjevně bezdůvodného uplatňování nebo bránění práva. Jedná se o neurčitý právní pojem, jehož výklad přinesl Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku ze dne 28. 7. 2021, č. j. 8 As 138/2021-30: „[k]ategorie zjevné neúspěšnosti (§ 36 odst. 3 s. ř. s.) a zjevně bezdůvodného uplatňování práva (§ 18c odst. 5 zákona o advokacii) se do značné míry jistě překrývají. Podstatou obou institutů je neustanovit zástupce a nehradit jeho náklady z veřejných financí pro zbytečnost a nedůvodnost takového postupu. I kdyby byl zástupce ustanoven, jeho jakákoliv aktivita by nemohla vést k úspěchu ve věci“, přičemž, jak vyjádřil Nejvyšší správní soud usnesením, sp. zn. 10 Ads 62/2019, vydaným v téže věci, „[j]iž ze samotného obsahu žaloby jednoznačně plyne, že stěžovatelka brojí proti postupu žalované, který pojmově, a to zcela zjevně a nepochybně, nemůže být zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s.“ Citovaný závěr Nejvyššího správního soudu tak akcentoval na první pohled viditelnou bezpředmětnost v plánovaném procesním úkonu žadatele. Pro úplnost zdejší soud dodává, že jelikož v daném případě rozhodoval Nejvyšší správní soud v příslušné fázi řízení o naplnění podmínek ve vztahu k ust. § 36 odst. 3 s. ř. s., vycházel při svých úvahách z obsahu podané žaloby (jak ostatně § 36 odst. 3 s. ř. s. předpokládá).
22. S ohledem na věcnou souvislost mezi ustanovením § 36 odst. 3 s. ř. s. a ustanovením § 18c odst. 5 zákona o advokacii, aprobovanou výše odkazovaným rozsudkem Nejvyššího správního soudu, je namístě zmínit stejně tak rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2006, č. j. 4 Ads 19/2005-105, č. 909/2006 Sb. NSS: „[z]jevná neúspěšnost návrhu by však podle názoru Nejvyššího správního soudu měla být zjiitelná bez pochyb okamžitě, měla by být nesporná a naprosto jednoznačná bez toho, aby bylo prováděno dokazování (např. opožděnost kasační stížnosti). Kasační stížnost podaná proti usnesení soudu, jímž zastavil řízení pro uspokojení navrhovatele podle § 62 s. ř. s., však takovým případem není, neboť z ní samotné nelze bez pochyb okamžitě zjistit, zda bude úspěšná, či nikoliv.“ Obdobně se vyjádřil Nejvyšší správní soud např. i rozsudku ze dne 28. 6. 2006, č. j. 3 As 26/2006-69, v jehož rámci zjevnou neúspěšnost návrhu vymezil takto: „Závěr o zjevné neúspěšnosti podaného návrhu by si byl soud prvního stupně oprávněn učinit toliko v situaci, kdy by např. kasační stížnost byla podána opožděně, osobou k tomu zjevně neoprávněnou, či by byla podána proti rozhodnutí, proti němuž není kasační stížnost přípustná. Pokud však byla podaná kasační stížnost včasná, přípustná a stěžovatel byl zastoupen advokátem, nebylo možné dospět k závěru, že kasační stížnost zjevně nemůže být úspěšná, neboť Městský soud v Praze nebyl oprávněn činit si závěr o vlastním právním posouzení věci, které bylo kasační stížností napadáno.“ Podobně také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2007, č. j. 7 Afs 102/2007-72: „Vlastnost „zjevně neúspěšného návrhu“, kterou zákonodárce vyjádřil pojmem „zjevně“, je třeba vykládat jako vlastnost návrhu seznatelnou „na první pohled“, jehož neúspěšnost je bez jakýchkoliv pochybností a dokazování zcela jednoznačná, nesporná a okamžitě zjiitelná. Takovým „zjevně neúspěšným návrhem“ může být např.: opožděně podaná žaloba, opožděně podaná kasační stížnost; návrh na prominutí zmeškání zákonné lhůty, kterou nelze prominout; návrh, který je výslovně (bez meritorního posouzení charakteru a povahy žalobou napadeného úkonu) vyloučen z meritorního přezkoumání, jako je např. kasační stížnost proti usnesení o přerušení řízení.“
23. Pro bližší ilustrování míry zjevnosti v mezích bezdůvodného uplatňování práva lze uvést i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2021, č. j. 5 As 186/2021 – 15, kde

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

zjevnou bezdůvodnost ohledně procesních postupů žadatele soud konstatoval, neboť se žadatel v příslušné věci zamýšlel ústavní stížností domáhat ochrany proti tvrzenému nezákonnému zásahu, resp. nečinnosti státního zástupce při vyřizování stěžovatelem podaného trestního oznámení. Nejvyšší správní soud závěru žalované ohledně zjevné bezdůvodnosti uplatňování nebo bránění práva přisvědčil, neboť „[j]e zcela zřejmé, že státní zástupce postupoval při vyřizování daného trestního oznámení jako orgán činný v trestním řízení, nikoliv jako správní orgán, soudy ve správním soudnictví tedy neměly ve smyslu § 4 s. ř. s. pravomoc jeho postup jakkoli přezkoumávat. Stěžovatel tedy v tomto případě zjevně neměl nárok na určení advokáta k poskytnutí právní služby dle § 18c zákona o advokacii a již jen z toho důvodu nemůže být jeho žaloba proti rozhodnutí žalované v posuzované věci úspěšná.“

24. Zjevnost bezdůvodnosti uplatňování nebo bránění práva je dle soudu nutné vykládat restriktivně především i v těch případech, kdy u žalované panuje nejistota ohledně předmětu předcházejícího soudního řízení a charakteru rozhodnutí, které je ve věci žadatelem napadáno. Již přívlastek „zjevnosti“, přítomný v uvedené podmínce, sám o sobě vypovídá, že se má jednat o případy na první pohled čitelné bezdůvodnosti. Ta je tak zákonem uznána jako výlučná okolnost, jež svědčí pro zamítnutí žádosti žadatele v tomto smyslu. Takovým stavem by mohla být například situace, kdy by žadatel poptával právní službu ohledně podání ústavní stížnosti, přičemž by lhůta k tomuto úkonu již uběhla v den doručení žádosti žalované. Dále by se mohlo jednat o případy vzájemného mísení procesních institutů různých odvětví práva (viz zmiňovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 8. 2021, č. j. 5 As 186/2021 – 15), či by šlo o podání osoby zcela zjevně nepřislušné pro její učinění.
25. Z výše citované judikatury správních soudů lze vyvodit pro posuzování kritéria zjevné bezdůvodnosti uplatňování nebo bránění práva dle § 18c odst. 5 zákona o advokacii tato východiska. Smyslem tohoto ustanovení je zamezit situacím, kdy by u jistých žadatelů docházelo k bezplatnému určování advokátů, jejichž právní služby jsou podle § 23 odst. 3 téhož předpisu hrazeny státem, ačkoliv již bylo od počátku zahájení řízení před žalovanou zřejmé, že žadatel nemůže být vzhledem ke svému vlastnímu procesnímu záměru ve věci úspěšný. Má se tak jednat o úvahu ryze formálního charakteru, které nepředchází hlubší zvažování okolností případu, pro jehož účely je právní služba žadatelem poptávána.
26. K posledně uvedené podmínce žalovaná v napadeném rozhodnutí vyložila, že žalobce svou ústavní stížnost zjevně pojímá jen jako další odvolací prostředek proti rozhodnutí obecných soudů, přičemž Ústavní soud pokládá za jejich odvolací instancí. Žalovaná je přesvědčena, že v této věci jde ze strany žalobce o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva, jelikož se žalobce domáhá ze strany Ústavního soudu vydání rozhodnutí, k němuž tento orgán není právním řádem povolán. K tomu žalovaná v odůvodnění svého rozhodnutí poukázala na judikáty Ústavního soudu, kde tento hovoří o své nepřislušnosti zasahovat do jurisdikční činnosti obecných soudů a že jeho výhradním posláním je kontrola ústavnosti v jejich činnosti (sp. zn. III. ÚS 23/93, sp. zn. IV. ÚS 23/93). Dále žalovaná zmínila závěry Ústavního soudu, podle nichž mu nepřisluší přezkoumávat ani skutková a právní objasňování věcí patřících do pravomoci obecných soudů, a nebyl-li zjištěn extrémní nesoulad mezi právními závěry obecného soudu a vykonanými skutkovými zjištěními (viz např. sp. zn. III. ÚS 84/94, sp. zn. III. ÚS 166/95 - Sbírka rozhodnutí, svazek 3, nález č. 34; svazek 4, nález č. 79 - a další).
27. Městský soud uvedené závěry nijak nepopírá. Poukazuje však na to, že prohlásit zjevnou bezdůvodnost lze výhradně v situacích, kdy lze takový rozměr podání již od jeho počátku Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

správním orgánem nebo soudem postavit najisto. Ústavní stížnost slouží v mezích právního řádu jako poslední opravný institut, skrze který se může stěžovatel domoci ochrany svých práv. V řízení před Ústavním soudem musí být stěžovatel zastoupen advokátem; nedostatek v zastoupení je důvodem pro odmítnutí ústavní stížnosti. Neurčení advokáta k žádosti pro účely podání ústavní stížnosti tak s sebou nese pro žadatele závažné důsledky, jež mohou spočívat i v zamezení jeho přístupu k soudní ochraně, zaručeném jak čl. 36 Listiny základních práv a svobod, tak čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně základních lidských práv a svobod. (viz rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. 7. 2024, č. j. 3 A 68/2023 – 55).

28. Lichá je proto z povahy věci námitka žalované, že i žalobcova ústavní stížnost vykazovala vady. Jak vyplynulo z usnesení Ústavního soudu ze dne 3. 6. 2024, sp. zn. III. ÚS 1005/24 (dostupném na <https://nalus.usoud.cz>, přičemž oběma stranám je toto rozhodnutí známo), kterým rozhodl o odmítnutí ústavní stížnosti, z obsahu stížnosti bylo možné seznat, že žalobce jako stěžovatel brojil proti blíže nespecifikovanému rozhodnutí soudu, č. j. 27 Co 314/2023-572. Stěžovatel spolu se svou stížností (podanou dne 10. 4. 2024, čili po žádosti u žalované podané 28. 2. 2024) nicméně nedoložil plnou moc k zastupování v řízení před Ústavním soudem, ani kopii rozhodnutí o posledním opravném prostředku, který zákon k ochraně práva poskytuje, a nadto byl Ústavním soudem upozorněn na skutečnost, že jeho stížnost nemá všechny náležitosti návrhu dle zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu. Pro účely odstranění vady návrhu, spočívající v absenci plné moci zastoupení a kopie posledního rozhodnutí, poskytl Ústavní soud žalobci lhůtu v délce 40 dnů. Jelikož však žalobce této výzvě soudu nevyhověl, byl jeho návrh výše uvedeným usnesením Ústavního soudu dne 3. 6. 2024 odmítnut.
29. V tomto směru nelze přehlédnout, že žadatelem vymezený popis věci, v níž žalovanou žádal o určení advokáta, v podstatě odpovídá vymezení přípustných důvodů, pro něž je v souladu s § 72 odst. 1 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, stěžovatel oprávněn podat ústavní stížnost. Dle uvedeného ustanovení jsou ústavní stížnost oprávněni podat „a) fyzická nebo právnická osoba podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci (dále jen „zásah orgánu veřejné moci“) bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním pořádkem (dále jen „ústavně zaručené základní právo nebo svoboda“), [...]“. Žalobce je právní laik, ústavní stížnost podal sám bez zastoupení, na základě doporučení žalované, přičemž o určení advokáta jak k zastoupení před Ústavním soudem a tím spíše k doplnění ústavní stížnosti již předtím žádal žalovanou. Pakliže žalovaná žalobci neurčila advokáta, žalobce nemohl disponovat před Ústavním soudem povinným zastoupením a tím spíše ani nemohl odstranit formální vady ústavní stížnosti. Naopak to byla tedy žalovaná, která svým postupem negativně předurčila osud žalobcovy ústavní stížnosti.
30. Obstát nemohou ani pozdější domněnky žalované prezentované ve vyjádření k soudu ohledně vlastního předmětu řízení před obecnými soudy a na to navázaných skutečností, o jakých v projednávané věci soudy pravděpodobně rozhodovaly. Soud již výše shledal, že ze správního spisu nevyplývá, že by žalovaná napadaným rozhodnutím odvolacího disponovala. Byť by v těchto okolnostech nakonec i mohlo jít zjevně bezdůvodné uplatňování práva, rozhodovací důvody žalovaného rozhodnutí na těchto okolnostech založené nejsou. A jak uvádí Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 6. 2020, č. j. 5 As 193/2018-50, „úkol soudního přezkumu správních rozhodnutí není „doodůvodňovat“ rozhodnutí správních orgánů. Nedostatky svého rozhodnutí stěžovatel nemohl zhojit až v řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

před soudy svými vyjádřeními nebo v kasační stížnosti (přiměřeně srov. např. rozsudek NSS ze dne 6. 9. 2018, čj. 7 As 264/2017-49).“

31. Ač taková situace během posuzování žádostí pro žalovanou byla jistě ztěžující překážkou, nelze proto rezignovat na ochranu práv žadatele. To neplatí zejména za předpokladu, kdy dle § 18c zákona o advokacii není žadatelovou povinností předkládat k jeho žádosti i jím napadané rozhodnutí. Dokonce ani sama žalovaná to po žalobci nevyžadovala, když jej přípisem ze dne 3. 4. 2024 vyzývala k doplnění jeho žádosti. Zde pouze uvedla, že žadatele (žalobce) žádá o specifikaci rozhodnutí, které je předmětem ústavní stížnosti, včetně označení soudu, čísla jednacího a data doručení, případně (!), aby zaslal kopii rozhodnutí.
32. O důvodnosti resp. zjevné bezúspěšnosti žalobcovy ústavní stížnosti tak mohla žalovaná usoudit pouze na základě dvou podkladů. V první řadě to byla formulářová žádost žalobce ze dne 19. 3. 2024, část III., týkající se popisu věci, v níž žádá o určení advokáta. Za druhé se jednalo o doplnění žádosti žalobcem ze dne 7. 4. 2024, v jehož rámci k výzvě žalované ještě blíže rozvedl body, v nichž spatřuje důvodnost pro podání ústavní stížnosti. Jak z formulářové žádosti žalobce, tak z jeho pozdějšího doplnění důvodů žádosti ovšem nelze seznat, že by ústavní stížnost žalobce měla být již ze své podstaty neúspěšná.
33. Žalovaná totiž pro své rozhodování nedisponovala napadenými rozhodnutími obecných soudů a ani ústavní stížností, nebyl jí tedy znám kontext věci, tedy konkrétně toho, v jaké věci a v jakých souvislostech se žalobcův návrh u obecných soudů týkal, čeho a jak se žalobce domáhal. Ostatně patrně i proto žalovaná svůj závěr o zjevně nedůvodném uplatňování práva nijak neodůvodnila. Obecné odkazy na judikaturu Ústavního soudu podle názoru soudu nelze považovat za odůvodnění zjevně bezdůvodného uplatňování práv žalobcem. K výše uvedenému žalovaná totiž nedoplnila žádné vlastní úvahy s ohledem na skutkové okolnosti žalobcovy žádosti. Žalovaná tedy žádné zjevné důvody, ze kterých by vyplývala nesporná a jednoznačná neúspěšnost ústavní stížnosti, v napadeném rozhodnutí neuvedla.

IV. Závěr a náklady řízení

34. Žalobce požádal žalovanou o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby podle § 18c odst. 4 ve spojení s § 18 odst. 2 zákona o advokacii, ve věci podání ústavní stížnosti proti rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích, č. j. 27 Co 314/2023 – 572. Jelikož žalovaná dospěla k závěru, že se jedná o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva podle § 18c odst. 5 věty třetí téhož předpisu, žádost rozhodnutím ze dne 3. 6. 2024 zamítla. Na základě posouzení podkladů ze správního spisu a odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí, je však soud toho názoru, že takový závěr žalované byl předčasný, za současného skutkového stavu neobstojí a postrádá důvody reflektující žalobcovu situaci.
35. Na základě shora uvedených skutečností proto soud žalobu shledal jako důvodnou pro vady řízení dle § 76 odst. 1 písm. a, b) s. ř. s. – pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů o zjevném bezuplatnění práva a pro chybějící podklady, na základě kterých by žalovaná mohla posoudit tuto podmínku dle § 18c odst. 5 zákona o advokacii. Podle § 78 odst. 5 s. ř. s. je žalovaná právním názorem vyjádřeným soudem v tomto rozsudku vázána. V dalším řízení tedy žalovaná doplní podklady správního spisu o napadená rozhodnutí obecných soudů a rozhodne o žalobcově žádosti o určení advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

36. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něhož má účastník řízení, který měl ve věci plný úspěch právo, na náhradu nákladů řízení před soudem. Soud v řízení žalobci přiznal úplné osvobození od soudních poplatků a soudní poplatek proto nehradil. Žalobce byl v řízení zastoupen ustavenou advokátkou, jejíž náklady právní služby hradí podle § 35 odst. 10 s. ř. s. stát. Žalobci v souvislosti se soudním řízením tak vznikly pouze náklady poštovního. Ze soudního spisu vyplývá, že žalobce učinil dvě podání prostřednictvím Vězeňské služby České republiky, Věznice Valdice, jedno podání prostřednictvím České pošty. Jelikož v prvních dvou případech hradila náklady poštovního Vězeňská služba, náleží žalobci náhrada nákladů poštovního pouze za jediný případ, kdy poštovné hradil sám, tj. 27 Kč. K tomu soud stanovil žalované lhůtu jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.
37. Ustanovené advokátce žalobce JUDr. Haně Desenské (usnesením Městského soudu v Praze ze dne 31. 7. 2024, č. j. 10 A 63/2024 – 24) soud přiznal náhradu nákladů v souladu s vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (dále jen „advokátní tarif“) ve výši podle § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu. Advokátka učinila v řízení o projednávané věci tyto úkony: první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem dle § 11 odst. 1 písm. b) a písemné podání ve věci samé dle § 11 odst. 1 písm. d). Náhrada hotových výdajů za jeden úkon právní služby činí dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu částku 300 Kč. Advokátka k výzvě soudu uvedla, že není plátcem daně z přidané hodnoty. Odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů tak v souhrnu činí částku 2 x 3.400 Kč a bude vyplacena z účtu Městského soudu v Praze do jednoho měsíce ode dne právní moci tohoto rozsudku. **Soud tímto advokátku vyzývá ke sdělení způsobu výplaty odměny, a to ve lhůtě jednoho týdne od doručení tohoto rozsudku.**

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 611/6, 657 40 Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.

Praha 12. prosince 2024

JUDr. Jaromír Klepš v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje S. Š.